

Gartner: BI gaat weer over business, personen en processen

BI-continuüm geeft zicht op technologie en tools

Paul van der Linden

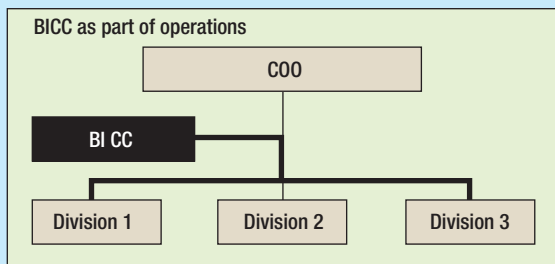
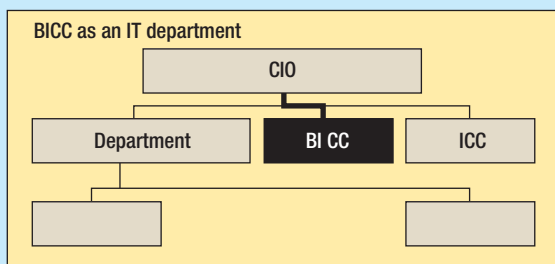
Dit voorjaar werd in Londen de jaarlijkse Gartner BI Summit gehouden. Dit keer voor het eerst niet onder leiding van Howard Dresner die eind vorig jaar naar Hyperion overstapte, maar door Frank Buytendijk, (destijds) research VP voor datawarehousing en Business Intelligence. Gedurende drie dagen werd in razend tempo ingegaan op de ontwikkelingen zoals Gartner die beluistert in de markt.

Keynotes waren er van Jan Hommen (vroegere CFO van Philips) en Andy Neely, professor aan de Cranfield School of Management en voorzitter van het Centre for Business Performance. Hommen mocht vertellen over de wijze waarop Philips Performance Management heeft uitgevoerd. Neely had een interessant verhaal over de manier waarop Performance Management-systemen toegevoegde waarde kunnen bieden.

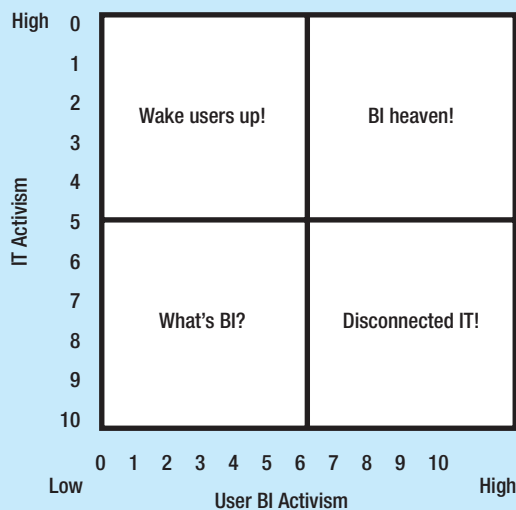
Tracks

De BI Summit was georganiseerd in drie tracks. In de Business and Strategy track werd aandacht besteed aan Corporate

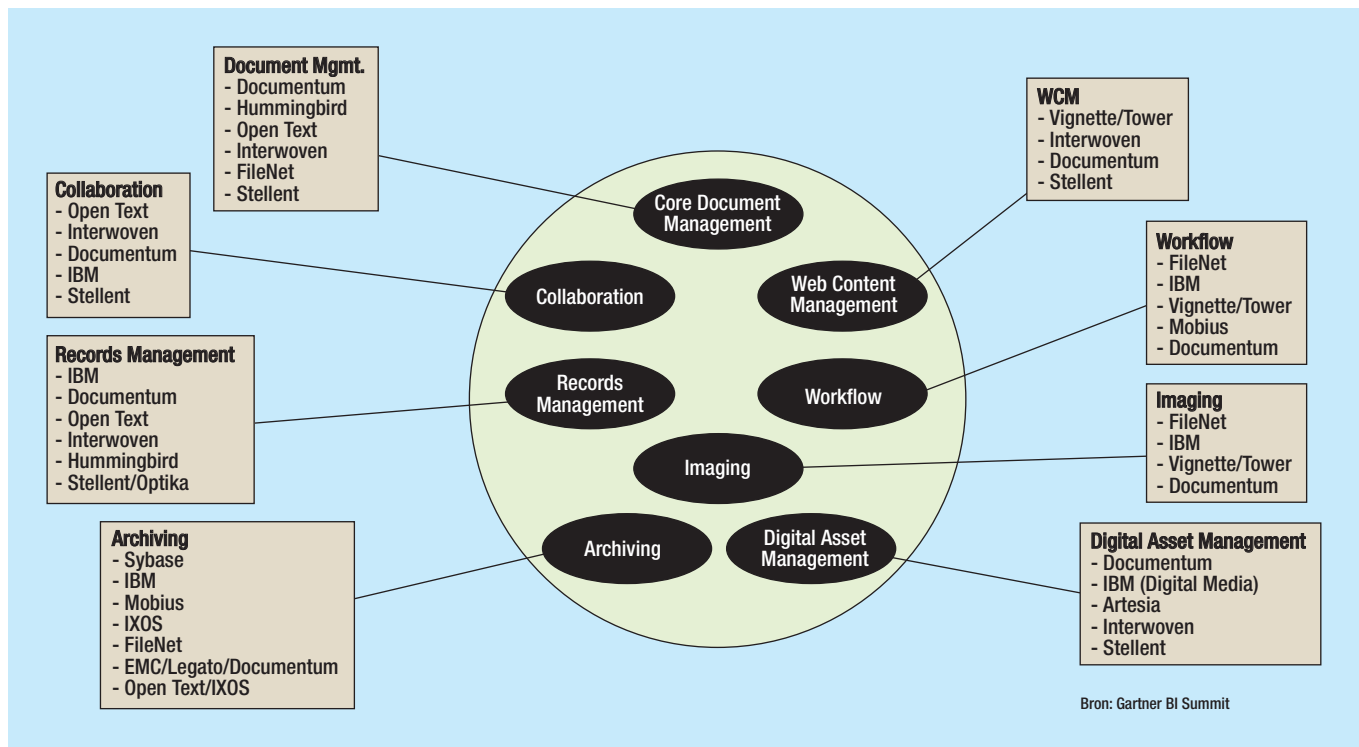
Performance Management (CPM), analytics, metrics, business process platform, enterprise information management, begroten, planning en forecasting en knowledge management. Het onderwerp van Track 2 was Technologie en Implementatie. Onderwerpen die aan bod komen waren het BICC, DWH-modellen, data-integratie, DBMS-technologieën en trends, webanalytics, trends en technologieën in BI en datawarehousing, datakwaliteit, onderhandelingen met leveranciers en Business Activity Monitoring (BAM). In de derde track stonden Best Practices en de BI-markt centraal. De inhoud van deze track bestond uit: BI markt dynamics, customer value analyses, business cases voor BI, rol van de systeemintegrators en de visie van CIO's op BI. Het was dus een ware stortvloed aan informatie, waarmee het vakgebied de aandacht werd gegeven die het verdient. BI is immers een onderwerp dat inmiddels nummer één staat op het aandachtlijstje van CIO's. BI-projecten en projecten waarbij BI een rol speelt springen de laatste tijd als paddenstoelen uit de grond. Belangrijke oorzaken voor deze ontwikkeling zijn Performance Management en regulatory compliance. Met dat laatste wordt bedoeld op wet- en regelgeving zoals de Sarbanes Oxley Act of Basel II, die moeten zorgen voor meer transparantie

Bron: Gartner BI Summit (bewerkt)

Afbeelding 1: Inrichting en focus BICC.

Afbeelding 2: Oplossingen voor ongestructureerde data.

in processen en betere informatie. BI en datawarehousing spelen hierbij een belangrijke rol. Een derde belangrijke aanjager is de beweging dat BI nu ook beschikbaar wordt voor 'de rest van de organisatie'. Hiermee is BI niet alleen maar voorbehouden aan managers en analisten, maar wordt iedereen binnen de organisatie aangesloten op de BI-cycle ('operationele BI').

Rode draad

Deze drie ontwikkelingen (CPM, compliance en operationele BI) waren samen met aandacht voor een efficiënte inrichting van de BI-omgeving vorig jaar de thema's. Dit jaar lag de nadruk bij de rol die processen en personen spelen bij BI. Succesvolle datawarehouses c.q. BI-projecten zitten dicht tegen de business aan en worden bij voorkeur ook geleid door de business. De link met de processen moet duidelijk en direct zijn. Feedback van informatie vanuit de DWH/BI-omgeving naar de operationele systemen is allang geen keuze meer, maar een voorwaarde om te overleven. De toegevoegde waarde die door BI wordt geleverd moet voortdurend duidelijk zijn. De toegenomen snelheid waarmee markt en organisatie te maken hebben zorgt voor een verschuiving in het datawarehousing en BI-model. Een robuuste, stabiele omgeving was voorheen de belangrijkste, als niet de enige eis, die gold voor een datawarehousingomgeving. Omdat hier enorme hoeveelheden data werden onderworpen aan complexe bewerkingen en analyses, was het duidelijk dat dit z'n tijd nodig had. Dat argument leidde tot enige clementie bij de business die begreep dat hier niet zo snel informatie kon worden geleverd als in de transactionele omgeving. Maar de technologie is inmiddels verbeterd, de business-eisen zijn aangescherpt en de

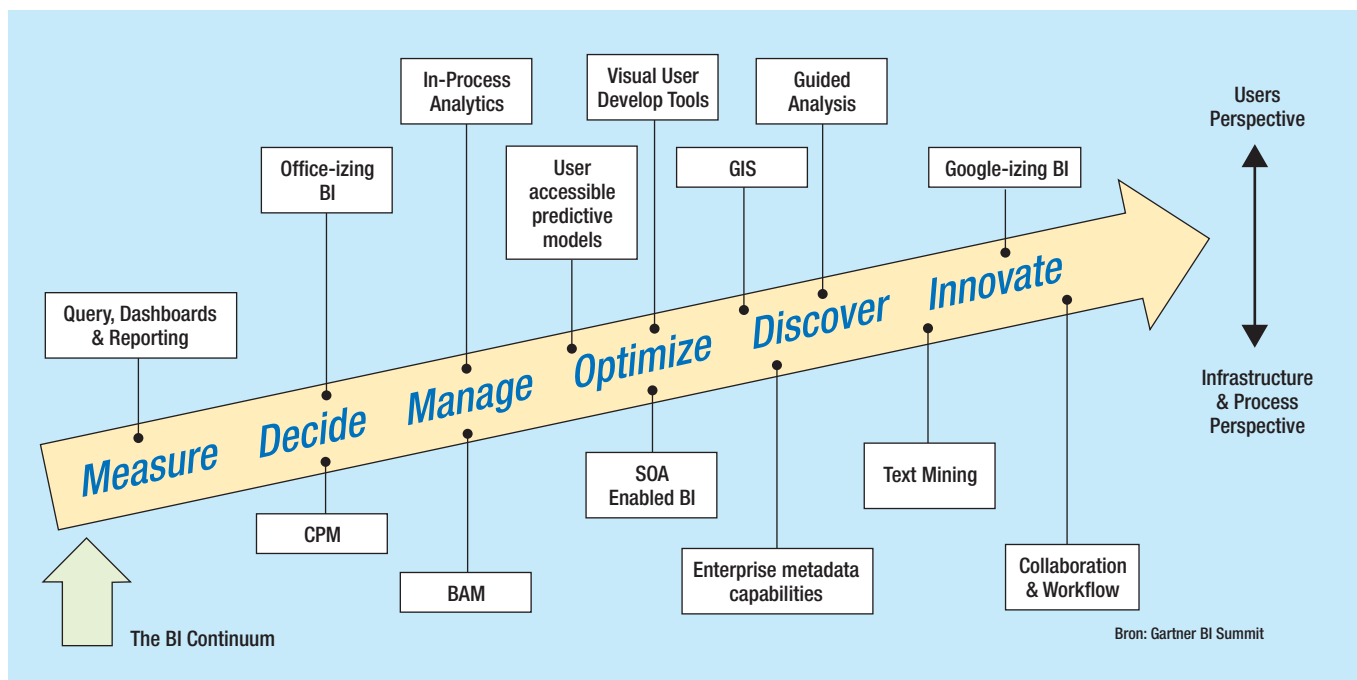
clementie is hiermee ook verdwenen. Datawarehouses die te traag zijn en gevraagde wijzigingen of extra functionaliteit pas na weken opleveren, lijken geen lang leven meer beschoren. Vanuit het datawarehouse en de BI-tools willen gebruikers direct acties ondernemen in de betreffende operationele systemen. Het is geen argument meer dat het om twee verschillende systemen gaat. Met andere woorden: de datawarehouse- en BI-loop lijkt inmiddels in steeds meer organisaties te worden gesloten. Dat betekent dat BI nu ook 'agile' moet zijn; in staat om adequaat te reageren op hetgeen door markt en organisatie wordt gedicteerd.

BICC

Een van de best bezochte presentaties was die van Betsy Burton en Bill Hostmann over BI Competence Centers. Onder de titel 'BI Competency Centers: From 'Should We?' to 'How Should We?' werd nader ingegaan op de wijze waarop BICC's bij voorkeur kunnen worden ingevuld.

Een BICC is een manier om de binnen een organisatie aanwezige kennis te bundelen

Een BICC is een manier om de binnen een organisatie aanwezige kennis en ervaring in BI te bundelen. Op deze wijze kan het maximale profijt worden behaald uit de aanwezige BI-capacitei-

Afbeelding 3: Op weg naar Pervasive BI.

ten. In termen van Gartner bestaat een BICC uit zowel IT-personeel als gebruikers, klanten en partners. De omvang van het BICC kan in de loop van de tijd veranderen. De kern van het BICC dient echter stabiel te zijn. Doel van het BICC is het vaststellen van het strategisch plan voor BI en het aangeven van de prioriteiten hierin. Daarnaast moeten de vereisten worden vastgelegd. Denk hierbij aan de vereisten ten aanzien van datakwaliteit en governance. Tenslotte speelt het BICC ook een rol bij het helpen verkrijgen van inzicht in business-acties en -resultaten. Idealiter valt het BICC onder de CIO, CFO of een business executive. Uit onderzoek blijkt ook dat BICC's die worden aangestuurd door de business en die ook business-mensen 'aan boord' hebben het meest succesvol zijn. Door IT-geleide BICC's en BICC's die onder IT vallen zijn veel minder succesvol.

Databases

Door Donald Feinberg werd ingegaan op de rol die databases spelen bij al deze nieuwe ontwikkelingen in BI en datawarehousing. De trend om nieuwe functionaliteiten toe te voegen aan de database (bitmap-indexering, sterschema-modellering, multi-dimensionele opslag, etcetera) zal volgens Feinberg zeker tot 2010 nog aanhouden. Voor alle duidelijkheid: Gartner doet op dit moment geen uitspraken die verder reiken dan 2010. Waar het gaat om ongestructureerde data zijn er vele, verschillende leveranciers die (deel)oplossingen aanbieden. Oplossingen komen uit velden zo verschillend als document management, workflow management, archiving, records management, collaboration, imaging, etcetera.

Hier is de aanname dat op termijn ook ongestructureerde data worden opgenomen in de database. Tegen 2008 zal het merendeel van de data opgeslagen in databases bestaan uit XML-data

(waarschijnlijkheid van 0.8). Dit heeft te maken met het toevoegen van native XML- en Xquery-functionaliteit aan de databases. Relationale databases zijn volgens Feinberg allang niet meer relationeel. Ze bieden inmiddels immers ook XML, persistentie, objecten – allemaal aspecten die geen deel uitmaken van de relationele opzet. Ook Feinberg ziet een *closed loop dataflow* vanuit het datawarehouse terug naar de operationele systemen. Kenmerken hiervan zijn real-time en event driven. Tegen 2007 zou meer dan 50 procent van de datawarehouses moeten beschikken over zo'n closed loop. In het verlengde van deze ontwikkeling kan geconstateerd worden dat de verdeling tussen operationele systemen, ODS (operational datastores) en datawarehouses steeds onduidelijker aan het worden is. De lijnen zijn niet meer zo duidelijk te trekken als voorheen.

BI wordt vaak gepresenteerd als een softwarecategorie

Het gebruik van open source databases voor datawarehousing ziet Feinberg eigenlijk tot 2008 niet gebeuren. Wel zijn open source databases in dit tijdsbestek te gebruiken voor niet-kritische toepassingen. Reguliere databases hebben echter meer te bieden in termen van support, schaalbaarheid en betere management- en ontwikkel-tools. De verwachting is dat open source databases op termijn wel alle functionaliteiten bieden die we al gewend zijn van reguliere commerciële databaseproducten. Overigens maakt Feinberg ook een onderscheid binnen de open source databases.

MySQL, CloudScape en Ingres zijn OS-databases die support genieten. Dit geldt niet voor de OS-databases Firebird en PostgreSQL. Het advies van Feinberg is om altijd voor support te kiezen.

De krachtigste database in 'datawarehousing-land' blijft NCR/Teradata, gevolgd door IBM (DB2 UDB) en Oracle. Feinberg ziet Microsoft tot 2008 als een sterke partij voor datamarts onder Windows, maar voorziet problemen doordat geen andere besturingssystemen worden ondersteund.

BI en Performance Management

Volgens de bekende Magic Quadrants wordt de BI-markt aangevoerd door Business Objects en Cognos. In de huidige versie (9 januari 2006) scoort Cognos net iets beter dan Business Objects. Naar aanleiding van vragen uit het publiek wordt echter opgemerkt dat het hier vaak om 'stuivertje wisselen' gaat. Information Builders en SAS bevinden zich eveneens in het leiderskwadrant. Voor Microsoft, SAP en Oracle is een plaats weggelegd in het uitdagerskwadrant.

Voor Performance Management ligt de leiding bij Hyperion en Cognos. Deze markt is behoorlijk in beweging, gezien het grote aantal spelers in de visionary- en niche player-kwadranten. Leveranciers proberen hun aanbod te completeren door overnames en integratie van de betreffende software. Een voorbeeld hiervan is Hyperion, die in het recente verleden Razza Solutions (masterdata), Brio Software (analyse, rapportage, dashboards) en IQ Solutions (analyse, rapportage, interactieve dashboards) heeft overgenomen. De verwachting is dat de CPM-markt in 2009

een omvang heeft bereikt van 952 miljoen dollar aan nieuwe licenties.

Ten opzichte van het Magic Quadrant CPM van vorig jaar heeft Gartner zowel een aantal criteria als gewichten veranderd. Deze veranderingen houden in dat de huidige en de vorige versie van het CPM-overzicht niet vergeleken kunnen worden. Toegevoegde criteria zijn: begrip van de markt en marketingstrategie.

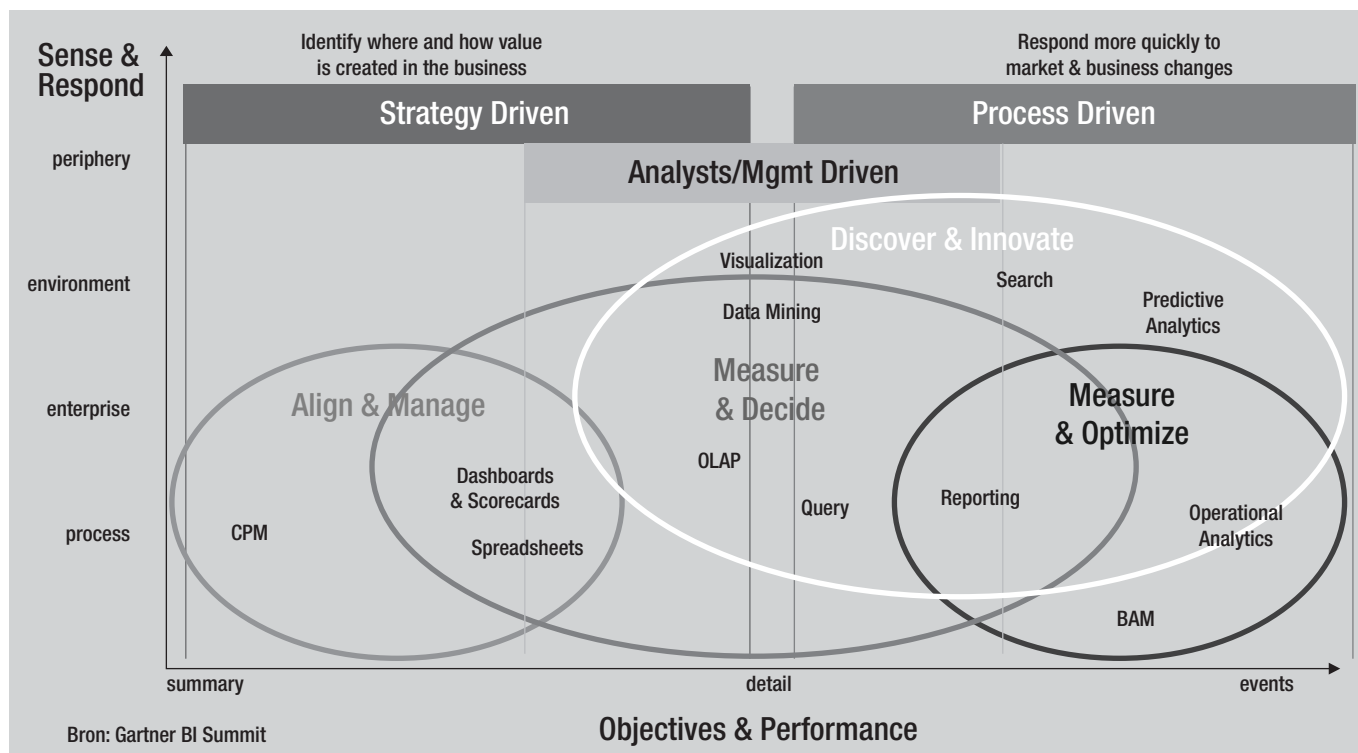
De beste kansen in de CPM-markt worden door Gartner toegeschreven aan BI-leveranciers en leveranciers van integrale applicatieleveranciers.

BI-continuüm

Business Intelligence wordt steeds meer veelomvattend ('pervasive'). Gartner praat over een BI-continuüm om de reikwijdte van BI mee aan te geven. Het BI-continuüm bestaat uit: meten, beslissen, afstemmen, optimaliseren, ontdekken en innoveren.

Al naar gelang de onderdelen van het BI-continuüm die worden ingevuld, is er sprake van verschillende groepen gebruikers en een andere rol voor BI. BI start in een passieve rol waarin alleen informatie wordt aangeleverd. Vervolgens is er sprake van gecombineerde informatie, geïntegreerde plannen en analyse. Indien er sprake is van optimaliseren of zelfs ontdekken, is de rol inmiddels actief geworden. Het gaat hier om snelle, geïnformeerde besluiten. Uiteindelijk heeft BI een rol waarin de performance continu wordt verhoogd en geoptimaliseerd.

Met behulp van het BI-continuüm kan ook zicht worden verkregen op de technologieën en de tools waarmee organisaties de komende jaren te maken krijgen. In de huidige situatie zijn dat

Afbeelding 4: Business-transformatie op basis van het BI-continuüm.

vooral query-, dashboard- en reporting-tools. Dit zijn de tools waarmee het 'meten' wordt ingevuld. De meeste organisaties beschikken over dit soort BI-tools. De volgende stap in het continuüm, beslissen, wordt vorm gegeven door CPM-tools en het gebruik van MS Office om BI mee te faciliteren. Bij dat laatste kan men denken aan het wijdverbreide gebruik van Excel. De volgende versie van MS Office (Office "12"/Office 07) gaat wat dat betreft nog veel verder. CPM-tools worden nog zeker niet in alle organisaties gebruikt, maar dat de toepassing van Performance Management in de lift zit zal niemand ontkennen. Interessant is dat Gartner als volgende stap 'manage' of 'afstemmen' noemt. Hierbij horen in-proces analyses en BAM (Business Activity Monitoring). Hoewel er zeker organisaties zullen zijn die zich hiermee reeds bezighouden, kan gesteld worden dat dit voor de meerderheid van de bedrijven nog toekomst is. Dat zelfde geldt ook voor hetgeen het BI-continuüm daarna in petto heeft. Hiertoe behoren onder andere BI op basis van SOA ('optimaliseren'), text mining ('ontdekken') en 'Google-izing' BI ('innoveren').

De ontwikkelroute zoals belichaamd door het BI-continuüm, vereist dat BI-processen, -architectuur en de BI-applicatieportfolio een geïntegreerd geheel zijn. Alleen op die wijze kan de vraag worden beantwoord waar en hoe waarde wordt gecreëerd en kan snel worden gereageerd op kansen en bedreigingen. De vraag wat de drijvende kracht is achter een business-transformatie (strategie, processen, management, analisten), wordt hiermee herleid tot de vraag: waar bevindt de organisatie zich in het BI-continuüm?

BI Excellence Award

Uiteraard was er tijdens de Gartner BI Summit ook een prijs te vergeven. Na een interne voorselectie door Gartner was het laatste en beslissende woord aan de aanwezigen op de conferentie, die uit drie kandidaten de winnaar van de Gartner BI Excellence Award mochten aanwijzen. Uiteindelijk ging de prijs naar de HypoVereinsbank AG (HVB), de op een na grootste Duitse bank in de private sector, voor haar implementatie van ACPM ('Active Credit Portfolio Management'). Met behulp van software van Cognos zijn nieuwe business-modellen ontwikkeld waarmee corporate loan portfolio's effectiever beheerd kunnen worden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van marktprijssmodellen en kredietderivatieven. De criteria die hierbij door Gartner werden gehanteerd waren: omvang van de bereikte business benefits, mate waarin de implementatie 'mission critical' is voor de business en het succesvol toepassen van de componenten uit Gartners 'Cornerstones of Business Intelligence Excellence'.

Conclusies

Zoals gebruikelijk was de Gartner BI Summit, die begin februari in London werd gehouden, een rijke verzameling van informatie over Business Intelligence en datawarehousing. In drie tracks werd gedurende drie dagen ingegaan op de verschillende aspecten van BI en datawarehousing. De tracks waren hierbij gecentreerd rondom de thema's Business and Strategy,

Technologie en Implementatie en Best Practices en de BI-markt. De rode draad was dit jaar de rol die processen en personen spelen bij BI. Succesvolle datawarehouses en BI-projecten sluiten dicht aan bij de business. Steeds meer datawarehouses beschikken over een directe feedback loop met operationele systemen waardoor gebruikers direct te werk kunnen gaan. 'Agility', het kunnen inspelen op vereisten die door markt en organisatie gesteld worden, is inmiddels een bestaansvoorwaarde geworden voor datawarehousing en BI. De belangstelling voor BI Competence Centers (BICC's) geeft ook aan dat organisaties inmiddels bezig zijn met het zo optimaal mogelijk gebruik maken van de beschikbare BI-capaciteiten.

Voor degenen die al langer in BI en datawarehousing werkzaam zijn, was het opmerkelijk om te zien dat er inderdaad een beweging terug is naar oude, bekende ontwikkelingen is. De focus van BI ligt weer bij processen en personen. En daar komt het uiteraard ook vandaan, dat is nog het steeds het uitgangspunt. Dit is iets wat misschien vergeten wordt, omdat BI vaak gepresenteerd wordt als een software-categorie. De beweging terug zit ook in de feedback cycle van datawarehousing en BI naar de operationele systemen. En tenslotte zit het in de innovatievoorbeelden waarmee Gartner de conferentie begon en die duidelijk maken dat innovatie niet alleen maar nieuw is, maar vooral op hergebruik berust. Die herkenning dat in hetgeen we nu als nieuw zien veel bekends en vertrouws zit, is bijzonder geruststellend. Het betekent dat de IT-sector een geheugen aan het ontwikkelen is – iets waar ze tot op heden niet zo goed in was. De volgende stap nu, is om niet de oude fouten te maken en de bekende valkuilen op te zoeken.

Noot van de redactie: inmiddels is bekend geworden dat ook Frank Buytendijk Gartner heeft verlaten en is toetreden tot de Board van Hyperion.

Paul van der Linden (Paul.PFH.vanderLinden@AtosOrigin.com) is senior consultant Data Warehousing/BI bij Atos Origin en geeft leiding aan Data Warehousing Cost & Lifecycle Management (CLM).

Online archief Database Magazine

Database Magazine-lezer opgelet! Artikelen over onderwerpen als Datawarehousing, SQL, ETL, Business Intelligence, Relationale databases, modellering en nog veel meer vindt u in het Online Archief van Array Publications. Vaktijdschriften als Storage Magazine, Database Magazine, IT Service Magazine, Java Magazine en ons Oracle vakblad Optimize hebben hun artikelenarchief online gezet. Met een Google-achtige zoekstructuur vindt u snel wat u zoekt op www.dbm.nl